

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Fond 215

ANT, JÜRI

Inventarimistu

1913-2019

Sisukord

I Kandidaadi- ja doktoridissertatsiooni kaitsmine. Retsensioonid J. Anti töödele	1
II Kirjastuslepingud. Grandid	1
III Artiklid, ettevalmistavad ja kogutud materjalid	2
IV J. Anti retsensioonid	5
V Õppetöö Tartu ülikoolis	5
VI Kirjavahetus	8
VII Biograafilised materjalid	10

SISSEJUHATUS

Ant, Jüri, (4. august 1939, Tartu - 15. veebruar 2020, Tartu), ajaloolane, Tartu ülikooli professor

Jüri Ant lõpetas Tartu 5. Keskkooli 1958. a. ning astus Tartu Riikliku Ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna ajaloo osakonda.

Juba tudengipõlves kinnistus üha kindlamalt tema uurimisperiood ja -temaatika: vasakradikaalne liikumine ja ajakirjandus Eestis aastatel 1920–1940. Jüri Anti diplomitöö teemaks oli „Eesti legaalne kommunistlik töölisajakirjandus 1925–1929“. 1964. a jätkas ta õpinguid aspirantuuris ning arendas oma diplomitöö teemat ka kandidaadidissertatsioonis. Kandidaadiväitekirja „Легальная революционная рабочая печать в Эстонии 1926-1930 годов“ (Legaalne revolutsiooniline töölisajakirjandus Eestis aastail 1926–1930) kaitses ta Tartu ülikooli juures 1969. a. ning selle põhjal ilmus monograafia „Sõjariist kodanluse vastu“ (Tallinn, 1975).

Paralleelselt õpingutega asus Jüri Ant 1963. aasta novembrist tööle ülikooli NLKP ajaloo kateedri õppekabineti juhatajana. Sellel ametikohal töötas ta ülikoolis kuni 10. oktoobrini 1966. Seejärel jätkas ta tööd NLKP ajaloo kateedris õpetajana (1967-1970), siis vanemõpetajana (1970-1971) ning dotsendina (1971-1983).

1982. a väitles Jüri Ant end dissertatsiooniga „Коммунистическая партия Эстонии в борьбе за общедемократические требования трудового народа в 1920–1940 гг.“ (Eestimaa Kommunistlik Partei võitluses töörahva ülddemokraatlike nõudmiste eest 1920–1940-ndatel aastatel) ajaloodoktoriks.

1983.a. toimus Jüri Anti karjääris murrang – temast sai TRÜ ajaloo teaduskonna NSV Liidu ajaloo kateedri professor ja peagi ka sama kateedri juhataja. Selles kateedris (1984 nimetati ümber NSVL ajaloo kateedriks, 1989 NSVL rahvaste ajaloo kateedriks, 1991 lühiajaloo õppetooliks) töötas Jüri Ant kuni emeriteerumiseni 2004. a.

Seoses poliitiliste muudatustega Eestis 1980. aastate lõpus muutus ka Jüri Anti ühiskondlik tegevus ja uurimissuund.

Ta hakkas huvi tundma Teise maailmasõja algusaastate vastu, osales 1989. aastal Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi moodustatud komisjonis, mille eesmärk oli 1940. aastal Eestis toimunud sündmuste ajaloolis-õigusliku hinnangu väljatöötamine. 1990. aastatel lõi Jüri Ant aktiivselt kaasa mitmetes ajaloolaste vestlusringides, avaldas artikleid ajakirjanduses ning oli tegev Heino Arumäe eestvedamisel valminud dokumentide kogumiku „Baasidelepingust anneksioonini: Dokumente ja materjale“ (Tallinn, 1991) ettevalmistamisel. See huvi päädis järjekordse monograafiaga: „Eesti 1939–1941: Rahvast, valitsemisest, saatusest“ (Tallinn, 1999).

Eesti Vabariigi ajaloo uurimisel keskendus ta nüüd eeskätt sisepoliitikale. Tema eestvedamisel, koostamisel ja toimetamisel ilmusid artiklite kogumikud „Tundmatu Eesti Vabariik“ (Tallinn, 1993), „Kas nad lahkusid Moskva rongiga? 1. detsember 1924: Artikleid ja dokumente“ (Tallinn, 1996) ja „Kaks algust. Eesti Vabariik – 1920. ja 1990. aastad“ (Tallinn, 1998) ning dokumentide kogumikud (nende valmimisel oli võtmeroll Eeri Kesselil) „Eesti Vabariigi sisepoliitika 1918–1920“ (Tallinn, 1999) ja „Eesti Vabariigi sisepoliitika 1921–1929“ (Tallinn, 2002). Samuti lõi ta kaasa uutesse oludesse sobilikude 20. sajandi maailmaajaloo õpikute

kokkuseadmisel – „Üldajalugu: XX sajandi algusest kuni 1938: õpik X klassile“ (Tallinn, 1992) ja „Lähiajalugu: õpik XII klassile“ (Tallinn, 2000, 2003).

Jüri Anti arhiivimaterjalid andis raamatukogule üle tema poeg Andres Ant 2020. a. (tulme 2020:7)

I Kandidaadi- ja doktoridissertatsiooni kaitsmine. Retsensioonid

J. Anti töödele

- 1 Jüri Anti kandidaadidissertatsiooni "Легальная революционная рабочая печать в Эстонии 1926-1930 годов" kaitsmisega seotud materjalid
[Var.I.], 1969-1970
68 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti ja vene keeles
- 2 Jüri Anti doktoridissertatsiooni "Коммунистическая партия Эстонии в борьбе за демократические требования трудового народа в 1920-1940 гг." kaitsmisega seotud materjalid
[Var.I.], 1981-1982
124 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti ja vene keeles
- 3 Retsensioonid Jüri Anti töödele
[Var.I.], 1964-1999
41 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti keeles

II Kirjastuslepingud. Grandid

- 4 Jüri Anti kirjastuslepingud, kirjavahetus kirjastustega jm. tema tööde publitseerimisega seotud materjalid
Tallinn ; Tartu ; Moskva, 1968-1995
126 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti ja vene keeles
- 5 Jüri Anti autorilepingud ja kirjavahetus seoses tema tööde publitseerimisega
Tallinn ; [Tartu] ; Pärnu, 1996-2012
103 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti ja vene keeles

- 6 Vaserik, Anne
ENE toimetaja Anne Vaseriku kirjad Jüri Antile
Tallinn, 1989-1991
14 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
- 7 Jüri Anti juhendatud grandid : taotlused, aruanded jm.
Tallinn ; Tartu, [1995]-2003
114 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti ja inglise keeles
- 8 Grandiprojekti "Eesti Vabariik 1918-1940" materjalid / grandihoidja
E. Kaup
Tallinn ; [Tartu], 1996-2001
60 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Jüri Ant oli projekti üks põhiautoreid
- 9 Jüri Anti osalemine stipendiumikonkursil "Eesti riigijuhid 1918-
1940/1944" : stipendiumi taotlus, lepingud, aruanded jm.
Tallinn ; [Tartu], 2008-2012
28 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles

III Artiklid, ettevalmistavad ja kogutud materjalid

- 10 Dokumendid seoses Jüri Anti osavõtuga EKP Keskkomitee VIII
pleenumiga seotud probleemide uurimisgrupis
Tallinn, 1988-1989
38 l.
Masinakirjas käsikirjaliste parandustega
Eesti ja vene keeles

- 11 Ant, Jüri
Jüri Anti artiklid kaasautorluses Lembit Raidiga EK(b)P Keskkomitee
1950. a. VIII pleenumi kohta
Tartu, 1987-1992
74 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
L. 47-70: Artikli mustandkäsikiri, lünklik; l. 71-72: A. Saunaneni
arvamus artikli kohta; l.73-74: J. Anti ja L. Raidi avalik kiri kvartalikirja
"Ülikool" toimetusele
- 12 Jüri Anti kogutud materjalid EKP Keskkomitee VIII pleenumi kohta :
trükised, ajaleheartiklid, J. Anti väljakirjutused
Tallinn ; [Tartu], 1987-1989
1 mapp
Trükitud, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
- 13 Jüri Anti kirjavahetus Rein Marandi, tema naise Helinä Marandi ja
tütre Leena Marandiga ning muud materjalid Rein Marandi raamatu
"Valitud artiklid : Eesti riigist ja poliitikast" (Tallinn, 2007) publitseerimise
ettevalmistamiseks
Tallinn : Tartu : Uppsala, 1989-2007
89 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti keeles
Jüri Anti pealkiri mapil: Kirjavahetus Rein Marandi ja omastega.
Osaliselt raamatu ettevalmistamise materjalid
L. 21-22: Krista Aru kiri J. Antile; Rein Marandi kirjad: l. 23, 26-51,
53, 55-72; Helinä Marandi kirjad: l. 73-76, 79, 87, 89; Leena Marandi kirjad:
l. 85, 88; Jüri Anti kirjad: Rein Marandile: l. 24-25, 52, 54; Helinä Marandile:
l. 77-78, 80-84; Leena Marandile: l. 85,88
- 14 Eesti - Vene piiriküsimus : ajalooline ülevaade : ülevaate masinakiri
ja projektiga seotud materjalid / projekti juht Jüri Ant
Tartu ; Tallinn, 1990-1992
111 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti keeles
L. 101, 104-106: Edgar Mattiseni kirjad Jüri Antile

- 15 Jüri Anti ettevalmistavad materjalid õpikuteks "Lähiajalugu: õpik XII klassile" (Tallinn, 2000) ja "Venemaa ajalugu" [Tartu], 1999-2003
87 l.
Masinakirjas käsikirjaliste parandustega
Eesti keeles
- 16 Harald Habermani portreed ja grupifotod / kogunud Jüri Ant [Var.I.], 1929-1948
11 fotot
L. 1: Grupifoto Harald Habermani isa Mart Habermanniga.
Fotokoopia
- 17 Harald Habermani portreed ja grupifotod / kogunud Jüri Ant [Var.I.], 1951-1985
27 fotot
L.1-2: H. Habermani eksliibrised
- 18 "Valvaja" võimlemisgrupp [Eesti], 13. okt. 1913
1 foto
- 19 1917.-1919. a. revolutsiooniliste sündmustega Eestis seotud fotod : fotokoopiad / kogunud Jüri Ant [Eesti], [197-?-198-?]
7 fotot : repr.
L. 7: Eesti Tööliste Partei III kongressist osavõtjad. 12. jaan. 1929
- 20 Soomlased Tallinnas Vabadussõja ajal Tallinn, [30. dets. 1918]
1 foto
- 21 Eesti riigitegelaste ja sõjaväelaste portreed ja grupifoto: originaalid ja koopiad / kogunud Jüri Ant [Eesti], [193-?, 198-?-199-?]
8 fotot
- 22 Eesti Karskusliit : grupifotod / kogunud Jüri Ant [Eesti], 1922, 1943
3 fotot
- 23 Kaaver, Valter [Eesti], [198-?-199-?]
1 foto : repr.
Kaaver, Valter, 1904-1946, revolutsionäär, luuletaja ja ajakirjanik

- 24 Karisto, Amanda
[Tartu], [198-?-199-?]
1 foto : repr.
- 25 Kirikal, Aleksander
[Tartu], [198-?-199-?]
1 foto : repr.
- 26 EKP Keskkomitee büroo
[Tallinn], 1982
1 foto

IV J. Anti retsensioonid

- 27 Ant, Jüri
Jüri Anti arvamused doktori- ja kandidaadi dissertatsioonide kohta
[Tartu] ; Tallinn, 1965-2003
57 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti ja vene keeles
L. 7-15: V. Perteli kiri Jüri Antile
- 28 Ant, Jüri
Jüri Anti arvamused diplomi-, bakalaauruse- ja magistritööde kohta
[Tartu], [u.1989]-2008
26 l.
Masinakirjas käsikirjaliste parandustega
Eesti keeles
- 29 Ant, Jüri
Jüri Anti arvamused Eesti 20. saj. ajaloo uuringute kohta
[Tartu], 1968-2007
168 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti ja vene keeles
L. 55-57: Rein Helme kiri Jüri Antile

V Õppetöö Tartu ülikoolis

- 30 Tartu ja Gdanski ülikooli koostööleping, ülikoolide vaheline kirj vahetus, aruanne jm koostööga seotu
Tartu ; Gdansk, 1988-1994
57 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Paljudes keeltes
Jüri Ant oli väliskoostöölepingu kuraator

- 31 Jüri Anti Tartu ülikoolis peetud ajaloo kursuste aineprogrammid ning eksamite küsimused
[Tartu], 1990-2003
50 l.
Masinakirjas
Eesti keeles
- 32 Ant, Jüri
Ida-Euroopa 20. sajandi ajalugu : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [198-?-199-?]
114 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
L.1-34: Nõukogude Liit ja Ida-Euroopa regioon sõjajärgsetel aegadel; l. 35-65: Kommunistlik idablokk 1945-1991; l. 66-94: Poola; l. 95-114: Ukraina sõjatules ja hilisstalinismi tingimustes
- 33 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [198-?]-1991
106 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Eraldi sedelitel oli märkus l. 90-92 juurde: 1991 sügisel tugevasti lühendatud osa 1917-18. a. teemast; l. 93-97 juurde: 1990.a. sügisel kõvasti lühendatud Bresti rahu
- 34 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : Kodusõda : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [198-?]-[199-?]
60 l.
Kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti keeles
- 35 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : 1920-ndad-1930-ndad aastad : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [198-?]-[199-?]
132 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Eraldi sedelitel oli märkus l. 51-55 juurde: 1988 kult. rev. loengust välja võetud; l. 56-70 juurde: 1920.-1930. aastate kultuur, 1997 väljajaetud osad; l. 71-81 juurde: 1993 väljavõetud tükid; l. 82-132 juurde: 1996 ümbertöötatud ja koondatud, kõik sain väljavõetud

- 36 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : Kollektiviseerimine NSV Liidus : loengud Tartu
ülikoolis
[Tartu], [198-?]
30 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Eraldi sedelil oli märkus: 1988 kõrvale jäetud loeng
- 37 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : Nõukogude Liit 1939-1941 : loengud Tartu
ülikoolis
[Tartu], [199-?]
51 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Eraldi sedelil l. 25-51 juurde oli märkus: 1999 kevadel väljajäetud
(ümbertöötatud) tükid
- 38 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : NSV Liit II maailmasõjas : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [199-?]
43 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
- 39 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : Nõukogude Liit ja külma sõda : loengud Tartu
ülikoolis
[Tartu], [199-?]
36 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
- 40 Ant, Jüri
NSV Liidu ajalugu : NSV Liidu lagunemine : loengud Tartu ülikoolis
[Tartu], [199-?]-2001
85 l.
Kirjutatud käsitsi, masinakirjas, trükitud
Eesti keeles

- 41 Aednurm, Linda
Eesti ajaloo valgeid laike : bibliograafia : kontrolltöö / Tartu Ülikool.
Ajalooteaduskond. N. Liidu ajaloo kateeder ; juh. prof. J. Ant
Põltsamaa, 1989
Tiitelleht, 11 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
- 42 Salo, Urmas
Eesti ja tema naaberriigid Nõukogude Liidu sõjalise surve all 1939.
a. sügisel : seminaritöö [Tartu ülikoolis]
Tartu, 2000
[2], 69 l.
Masinakirjas
Eesti keeles
- 43 Salo, Urmas
Eesti kaitseväge sõjaline valmisolek 1939. aastal : lõputöö [Tartu
ülikoolis] / juhendaja prof. Jüri Ant
Tartu, 2000
[4], 92 l.
Masinakirjas
Eesti keeles

VI Kirjavahetus

- 44 Jüri Anti kirjavahetus eraisikute ja asutustega : A-K
[Var. I.], 1964-2009
22 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Erinevates keeltes
Kirjad Jüri Antile: l. 1-4: Arjakas, Küllo; l. 6-8: Boltov, Aleksandr; l.10:
Columbia University; l. 11: Inter Naciones; l. 12: Kaitsepolitsei amet; l. 17:
Krupnikov, P. J.; l. 18-19: Kuuli, Olaf; l. 20-22: Kään, Heino; Jüri Anti kirjad:
l. 5: Beržinis, Algisele; l. 13, 16: Hovi, Kalervole; l. 14-15: Hovi Kalervo kiri
Tiit Rosenbergile
- 45 Kasekamp, Andres
Kirjavahetus Jüri Antiga
[Var. I.], 1992-1996
14 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti ja inglise keeles

- 46 Komori, Hiromi
Kirjad Jüri Antile
[Var. I.], 1994-2003
28 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Inglise ja eesti keeles
L. 15: Jüri Anti kiri Hiromi Komorile
- 47 Marandi, Rein, 1921-2003
Kirjad Jüri Antile
Uppsala, 1993-2000
8 l.
Masinakirjas
Eesti keeles
- 48 Miljan, Toivo
Kirjavahetus Jüri Antiga
Waterloo ; [Tartu], 1993
7 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
Karl Auni arhiivi saatusest
- 49 Jüri Anti kirjavahetus eraisikutega : M-V
[Var. I.], 1988-2010
32 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti, vene ja inglise keeles
Kirjade autorid: l. 1-4: Mattisen, Edgar; l. 5: Puga, Arturs; l. 6-17:
Rõuk, Vadim; l. 18-23: Sanden, Einar; l. 14-25: Salo, Vello; l. 26-28:
Šteiman, l. 29: Talussaar, E.-J.; l. 30-32: Vasara, Vesa
- 50 Raun, Toivo Ülo
Kirjad Jüri Antile
Bloomington ; [Tartu], 1991-2002
9 l.
Masinakirjas
Eesti keeles
L. 9: Jüri Anti kiri Toivo Raunile
- 51 Roolaht, Andrus, 1914-2004
Kirjad Jüri Antile
Tallinn, 1998
8 l.
Masinakirjas
Eesti keeles

- 52 Strods, Heinrihs, 1925-2012
Kirjad Jüri Antile
Riia, 1997-2005
7 l.
Kirjutatud käsitsi, trükitud
Vene keeles
- 53 Velling, Alf
Kirjad Jüri Antile
Adelaide; [Tartu], 1999-2005
12 l.
Kirjutatud käsitsi
Eesti keeles
L. 10-12: Jüri Anti vastus Alf Vellingile
- 54 Lugejate ja televaatajate kirjad Jüri Antile
[Var. I.], 1988-2000
42 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi
Eesti ja vene keeles

VII Biograafilised materjalid

- 55 Konverentsikutsed jm Jüri Anti väliskomandeeringutega seotud materjalid
[Var. I.], 1989-1999
36 l.
Masinakirjas, trükitud
Erinevates keeltes
- 56 Meri, mu meri = Mope, moe mope : [fotoalbum] / koostanud Heiti Raid ; teksti kirjutanud Ülo Tuulik, Fred Jüssi ; fotod: R. Albri... jt.
Tallinn, 1988
166, [14] lk. : ill
Rööptekst vene ja inglise keeles
Tartu tehase "Võit" kingitus J. Antile 50. sünnipäevaks.- Nahkkaaned
- 57 Raamatu "Arstiabist Räpinas läbi kolme sajandi" I isa (Räpina, 2013) presenteerimine
[Räpina], 17. juuli 2013
6 fotot
Fotodel: Eva Saar - projekti juht ja nõustaja; Teet Helm – vallavanem

- 58 EV Presidendi kutse Jüri Antile Eesti riigivanemate kenotaafi
avamisele
[Tallinn], 2017
2 l.
Trükitud
Eesti keeles
- 59 Ant, Veera, 1939-2019
Tagasivaade : [mälestused]
[Tartu], [200-?- 2019]
93 l.
Masinakirjas, kirjutatud käsitsi, trükitud
Eesti keeles

Selles inventarinimistus on 59 (viiskümmend üheksa) säilikut numbritega 1-59.

Fondi korrastas Tatjana Šahhovskaja

Tartu, 8. märts 2022